

BOM-VI – Bewaring en Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen

Langetermijnbewaring van het Vlaams audiovisueel erfgoed

Vilvoorde, 8 december 2008 - Vlaanderen bezit een schat aan audiovisuele archieven. Niet enkel bij omroepen, ook bij culturele organisaties, privépersonen of overheidsinstellingen zijn duizenden uren aan spraak- en beeldmateriaal op analoge dragers beschikbaar. Om een snel verval van deze audiovisuele archieven tegen te gaan, dringt langetermijnbewaring door digitaal opslaan zich op. Deze beeld- en spraakfragmenten hebben ook een belangrijke maatschappelijke, culturele en economische waarde. Het onsluiten van deze collecties is een bouwsteen voor kennisverwerving en een beter begrip van de Vlaamse cultuur. Het BOM-VI-project (Bewaring en Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen) biedt een platform voor het bewaren en vrijgeven van het Vlaams digitaal erfgoed.

Multidisciplinaire aanpak

Een groot deel van de beeld- en spraakopnames in Vlaanderen is nog opgeslagen in oude formaten waarvan de kwaliteit zienderogen achteruit gaat. De bedreiging van een groot deel van de magneetbanden aanwezig in Vlaamse collecties is reëel. Niet ingrijpen zou het verval van soms uniek materiaal inhouden.

Onder impuls van het kabinet Economie, Innovatie & Wetenschapsbeleid van minister Patricia Ceysens werd begin dit jaar het onderzoeksproject BOM-VI gestart. Aan culturele zijde participeert een brede waaier aan betrokken organisaties. Uit de mediasector nemen de openbare omroep, de commerciële en regionale omroepen, en de bedrijven Videohouse en Comsof deel. IBBT en VRT Medialab zorgen voor de wetenschappelijke omkadering.

Tijdens het opzetten van het project werd uitvoerig overleg gepleegd met diverse actoren actief in de Vlaamse erfgoed-, cultuur- en mediasector (met inbegrip van de bewaar- en erfgoedbibliotheken en archieven). Elk van deze sectoren formuleerde concrete aandachtspunten met betrekking tot de bewaring en ontsluiting van multimediale data in Vlaanderen. Op basis hiervan kon enerzijds het belang van het project voor deze sectoren worden ingeschat; anderzijds kon het project op basis van dit overleg zodanig gedefinieerd worden dat een maximale meerwaarde voor alle sectoren gerealiseerd wordt. Deze meerwaarde is bijgevolg *niet* beperkt tot een meerwaarde voor de projectpartners alleen; het BOM-VI-project wil een duidelijke meerwaarde bieden voor Vlaanderen als geheel en voor *alle* Vlaamse actoren in de erfgoed-, cultuur- en mediasector in het bijzonder.

Concrete doelstellingen

BOM-VI wil niet alleen onderzoek verrichten, kennis en kunde verzamelen, en de resultaten ervan vrij beschikbaar maken. Het project wil op een gemeenschappelijk innovatieplatform concreet demonstreren hoe de gemeenschappelijke inspanning tot tastbare resultaten en efficiëntiewinst leidt.

Verder worden de nodige initiatieven genomen om de verworven kennis actief te verspreiden bij alle relevante instanties, zowel binnen als buiten het project.

Hiertoe werden zes werkpakketten geformuleerd, die door een multidisciplinair team van projectpartners gerealiseerd worden:

- *Gebruikersnoden*: analyse van de noden op het vlak van bewaring en ontsluiting van multimediale data, aan de hand van een geobjectiveerd gebruikersonderzoek. Hieruit volgen aanbevelingen met betrekking tot een open en dynamisch archiefbeheer, creatieve ateliers, wetenschappelijke archieven en de creatie van een gecontextualiseerd aanbod.
- *Archivalisering en selectie - kunsten en erfgoed, media en erfgoed*: het formuleren van een antwoord op de meest elementaire vragen van het project. Wanneer worden mediaproducties of digitale representaties van kunstwerken erfgoed? Wie beslist daarover? Zijn er selectieprincipes voor de kunsten, voor de media, voor de erfgoedsector? Wat houden we eeuwig bij en wat wordt gewist? Waarop moet de overheid inzetten? Wanneer organiseren we de selectie vraaggestuurd en wanneer aanbodgestuurd? Welk evenwicht bestaat daartussen? Hoe verloopt de bijsturing van dit alles?
- *Metadastandaarden en uitwisselingsformaten*: vergelijkende studie van de opslag- en compressieformaten die momenteel beschikbaar zijn of gebruikt worden binnen de cultuur- en erfgoedsector, met inbegrip van richtlijnen voor het gebruik van geschikte formaten bij ontsluiting. Daarnaast wordt een nieuw metadatamodel ontwikkeld voor de annotering van multimediale data binnen het geheel van de sectoren (erfgoedsector, cultuursector en mediasector).
- *Beheer van rechten op digitale objecten*: het in kaart brengen van juridische belemmeringen en mogelijkheden bij de opslag en ontsluiting van multimediale data, waarbij een vergelijking wordt gemaakt tussen de situatie van archieven opgezet door privépartners en door de overheid. Verder wordt ook een checklist van essentiële juridische gegevens opgemaakt, die samen met de gearchiveerde objecten moet worden bewaard.
- *Architectuur voor digitale bewaring en ontsluiting*: studie van de verschillende aanbod- en distributiemodaliteiten met betrekking tot multimediale data. Dit moet leiden tot concrete aanbevelingen voor specifieke doelgroepscenario's, met inbegrip van een objectieve kosten-batenanalyse. Ten slotte zal ook een operationeel model voor het gemeenschappelijk innovatieplatform worden voorgesteld.
- *Ontwikkeling van een gemeenschappelijk innovatieplatform*: het opzetten van een gemeenschappelijk innovatieplatform dat toelaat om stelselmatig de bestaande kennis omtrent de archivering en ontsluiting van multimediale data, samen met de onderzoeksresultaten uit de verschillende werkpakketten, te toetsen aan de realiteit. Dit platform is een realistisch model (qua schaal en functionaliteit) van een toekomstig multimedia-archief. Het geeft tevens blijk van de interdisciplinaire aanpak die binnen dit project gevolgd wordt (er wordt materiaal in opgenomen en getoond uit diverse collecties van musea, archieven, bibliotheken en andere instellingen), gecombineerd met een educatieve en publieksgerichte aanpak. Het project heeft voldoende aandacht voor een geïntegreerd digitaliseringsbeleid in Vlaanderen en zorgt voor convergentie tussen de vroegere, vaak uiteenlopende initiatieven in de verschillende sectoren.

De eerste resultaten

Het BOM-VI-project heeft al een aantal concrete resultaten opgeleverd. De meest in het oog springende zijn:

- Studie van de gebruikersnoden, in het bijzonder voor open en dynamische archieven, omroepen, creatieve ateliers en de cultuursector.
- Overzicht van juridische belemmeringen en mogelijkheden bij de opslag en ontsluiting van multimediale data.
- Stand van zaken (of 'State of the Art') in verband met compressieformaten, metadatastandaarden en containerformaten voor de bewaring, uitwisseling en bevraging van multimediale data.
- Overzicht van het beschikbaar audiovisueel materiaal in Vlaanderen.
- Overzicht van de verschillende componenten van het gemeenschappelijk innovatieplatform, op basis van een eerste operationele implementatie.
- Een eerste demonstratieversie van het gemeenschappelijk innovatieplatform, die draait binnen de iLab.t-infrastructuur van IBBT.

Gedetailleerde beschrijvingen van de projectresultaten zijn te vinden de publieke BOM-VI-website (www.bom-vl.be/)

Publieke beschikbaarheid van de projectresultaten

Het succes en de impact van dit project hangt sterk af van de mate waarin de verschillende actoren uit de Vlaamse cultuur-, erfgoed- en mediasector hun kennis en expertise met betrekking tot archivering en ontsluiting van digitale multimediale data met elkaar delen en op elkaar afstemmen. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan de partners die deel uitmaken van het projectconsortium; het is de expliciete bedoeling om alle resultaten *publiek* beschikbaar te stellen van *alle* spelers in het Vlaamse (en Europese) cultuur-, erfgoed- en mediaveld.

Op die manier krijgen bijvoorbeeld ook scholen toegang tot het multimediale erfgoed van Vlaanderen en kan op basis hiervan nieuw lesmateriaal worden ontwikkeld over onze cultuur en geschiedenis.

Meer informatie over dit persbericht

Rik Van de Walle
IBBT – Universiteit Gent
Multimedia Lab
T: 09/331 49 14
M: 0478/39 62 31
rik.vandewalle@ugent.be

Leen Van Parys
Outsource Marketing & Communications
T: 02/451 00 04

M: 0486/73 24 16
leen.van.parys@outsource.be

